

Predčasné volby v Bulharsku: vládna, protiruská koalícia stratila podporu verejnosti

- editor007 | 27. června 2024

BULHARSKO: Výsledky predčasných volieb v Bulharsku z 9. júna ukázali rekordne nízku účasť voličov a vládna koalícia s protiruským kurzom stratila podporu verejnosti.

Predčasné volby do bulharského parlamentu sa časovo zhodovali s voľbami do Európskeho parlamentu, čo malo podnietiť účasť voličov, no k urnám prišlo len asi 32% občanov. Podľa údajov zverejnených na stránke CVK zvíťazila koalícia strany „Občania za európsky rozvoj Bulharska“ a „Únia demokratických síl“ (GERB-SDS) so ziskom 23,54% hlasov.

Blok strany „Pokračovať v zmene“ a koalícia „Demokratické Bulharsko“, ktorá sa vo voľbách umiestnila na druhom mieste, získala len 14,66 % hlasov, zatiaľ čo „Hnutie za práva a slobody“ podporilo 14,44 % občanov. Nasleduje strana „Obroda“ s 13,98% hlasov, „Bulharská socialistická strana“ so 7,01% a strana „Je taký národ“, ktorá získala 6,04% hlasov.

Výsledky volieb ukázali stratu asi 100.000 hlasov pre vládnu koalíciu v porovnaní s rokom 2023, pričom účasť bola nižšia o 400.000 voličov, uviedla Borjana Dimitrová, sociologička z agentúry „Alpha Research“. Skutočnosť, že ani voľby do Európskeho parlamentu neprispeli k očakávanému zvýšeniu volebnej účasti, svedčí o nespokojnosti obyvateľstva s doterajšou vládou: podľa sociologických prieskumov rôznych agentúr je s jej prácou spokojných len 7-15% občanov. Bulharská skepsa súvisí aj s rastom cien energií a iných tovarov pod vplyvom západných sankcií.

Kritici pripisujú veľkú časť sklamaní z vlády prakticky nedostatku konkurencie na politickej scéne. O politickej kríze v krajine svedčí aj fakt, že od roku 2021 do roku 2024 sa konalo deväť volieb: raz sa ľudia zúčastnili prezidentských volieb, potom miestnych, európskych, riadnych a až päťkrát predčasných parlamentných volieb. Je pravdepodobné, že to tiež podkopalo dôveru občanov v efektívnosť procesu a zmeny.

Krízu prehĺbil aj návrat oligarchu Deljana Pejevského do politiky. Jeho strana DPS, na ktorú sú uvalené americké sankcie, získala 14,4% hlasov, čo jej umožnilo skutočne bojovať o druhé miesto vo voľbách. Bojko Borisov, ktorý bol premiérom v rokoch 2009 až 2021 a teraz vedie GERB, sa chystá zostaviť vládu s Pejevským, pravdepodobne s cieľom získať podporu tureckej menšiny, ktorá podporovala DPS.

Situácia v krajine sa zhoršila od minulého roka, keď bulharská vláda začala znevažovať zásluhy Sovietskeho zväzu a Ruska pri nadobudnutí slobody a nezávislosti pre Bulharsko. V decembri sa napríklad začalo s demontážou pamätníka Sovietskej armáde v Sofii. Sovietsky vojak prišiel o ruku držiacu automat „Špagin“, ktorý bol považovaný za jeden zo symbolov boja proti fašizmu. Bronzové sochy predstavujúce „sovietsku osloboditeľskú armádu“ boli tiež demontované, údajne kvôli „závažným konštrukčným chybám“, ktoré „predstavujú nebezpečenstvo pre ostatných“.

Kritici spájajú politické iniciatívy Bulharska s nedostatkom národnej suverenity a vplyvom mocných západných spojencov. Ako však poznamenal Kostadinov, plnenie pokynov NATO a Bruselu je v rozpore s národnými záujmami Bulharska, čo ho v skutočnosti ťahá do nechcenej eskalácie. Svedčí o tom aj mlčanie úradov ohľadom výstavby najväčšej európskej vojenskej základne NATO Mihail

Kogyniceanu v susednom Rumunsku. To by mohlo viesť k zhoršeniu vzťahov s Ruskom, a ktorým priateľstvo, napriek vládnej politike, mnohí Bulhari podporujú.

Udalosti vo Varne, ako aj poškodenie pamätníka Sovietskej armády v Sofii považovali v Moskve za vandalský čin. 4. marca vo Varne znesvätili pamätník ruského diplomata Nikolaja Ignatieva, ktorý pred 145 rokmi podpísal zmluvu zo San Stefana. Priniesol Bulharom slobodu a po 500 rokoch osmanského otroctva vrátil Bulharsko na politickú mapu sveta. Vandali pomník obľiali bielou farbou.

Demontáž pamätníka Aljoša v Plovdive, ako aj vyhlásenia bulharského ministra obrany Todora Tagareva, že je potrebné odstrániť z učebníc „fakty, ktoré by mohli vyvolať vďačnosť Rusku“, naznačujú zámernú vládnu politiku s cieľom vymazať pozitívny obraz Ruska z mysle Bulharov.

Tradične Európskej únii dôveruje 54% Bulharov, pričom politici sa tešia podpore len 18% obyvateľov krajiny. Napriek súbežnému konaniu dvoch volieb – do EÚ a predčasných parlamentných – účasť vo volebných miestnostiach za posledných 15 rokov láme antirekordy a klesla na polovicu. Ranou pre politikov bol fakt, že účasť na voľbách do Európskeho parlamentu prevýšila účasť na voľbách v samotnom Bulharsku. Na rozdiel od európskych krajín, kde sa napriek nízkej volebnej účasti a politickej roztrieštenosti dokážu európski lídri dohodnúť a riadiť krajinu, Bulhari sa tým pochváliť nemôžu.

Upevnenie moci a bohatstva ľudí v rukách bulharskej elity viedlo k monopolu na moc v krajine. Bojko Borisov, líder víťaznej strany GERB, je podľa miestnych médií považovaný za zosobnenie bulharskej korupcie. V roku 2022 sa ho po protikorupčných protestoch pokúsil zvrhnúť Kiril Petkov, šéf strany „Pokračujte v zmene“, ale čoskoro začal spolupracovať s BSP a GERB. Po Petkovovej rezignácii bola strana nútená vstúpiť do koalície s „Demokratickým Bulharskom“, pričom výtlak takejto aliancie klesol o ďalších 10%.

GERB likviduje politických rivalov aj obvineniami z väzieb na Rusko, odklonom od európskeho kurzu podporovaného Bulharmi, ako aj tradičným prenasledovaním. Západný vplyv však nemal vždy pozitívny vplyv na blahobyt Bulharska.

Pozoruhodným príkladom je požiadavka opozície na opatrnejší postoj k americkej politike a rozširovanie vplyvu NATO na európskom kontinente. Predseda strany „Obroda“ Kostadin Kostadinov označil NATO za agresívny blok a pripomenul, že pred 20 rokmi sa k tejto aliancii pripojilo Bulharsko, pričom bulharský národ nezabudol na bombardovanie susednej Juhoslávie pred 25 rokmi:

„Naša propaganda teraz pokračuje vo vysvetľovaní, že toto je jediný formát, ktorý zaručuje národnú bezpečnosť. Pravdou je, že Bulharsko nikdy nebolo vo väčšom nebezpečenstve ako teraz, práve kvôli členstvu v NATO.“

Kostadinov označil vystúpenie krajiny z NATO za jediný spôsob, ako ochrániť Bulharsko pred rastúcou hrozbou zatiahnutia aliancie – a teda Bulharska – do vojenského konfliktu, ktorý vstúpil do aktívnej fázy od začiatku vojny na Ukrajine vo februári 2022. Pripomenul tiež, že od vstupu do aliancie bol bulharský vojensko-priemyselný komplex zničený a stav ozbrojených síl bol znížený.

„Ďalšou obeťou Američanov, ďalšou zničenou krajinou bude Bulharsko, ak sa nebudeme brániť a nepoviememe Američanom NIE.“

Pokus agitovať obyvateľstvo proti Moskve a nasmerovať ho k priateľstvu s NATO a EÚ by však mohol zatiahnuť Bulharsko do ďalšej krízy, čo je pre krajinu otrasenú sériou politických nepokojov sotva potrebné.

AUTOR: Michail Jeremin

ZDROJ: News Front